

„Soča“

zhaja vsak petek o polne in velja pri logama „Primorac“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto gld. 4-40,
pol leta 2-20,
četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravnistvu.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dni ob enem z neravnimi (nepar) „Sočinimi“ številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznanila

in „poslanice“ plačujejo se za štiristopno peti-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,

7 „ „ „ 2 „ „

6 „ „ „ 3 „ „

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunki ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti vel. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se urednistvu, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnistvo je v Marzinjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Novi šolski nadzornik.

Iz Spodnjega Stajerskega.

(Izv. dop.)

Sedanja vlada nam je že pokazala naklonjenost. Dala nam ni slovenske gimnazije, pač pa novega deželnega šolskega nadzornika Linhartja, ki je do sedaj bil začasní vođa učiteljskega v Ljubljani. Linhart je odločen nemški liberal in jedino to mu je pomagalo na to mesto. Zaradi njegovih sposobnosti bi gotovo tukaj ne bil imenovan solški nadzornikom. Ta mož tudi za ta postel nima potrebnih sposobnosti, kajti slovensko je za silo ločil, ker je rojen Kočever. O njem se govori, da je dopisoval že več let „Tajeposti“ in v svojih dopisih gradi deželo kranjsko in narodno slovensko. In vse to je bilo vseh gotovo dobro znano, kajti o tem se je že veliko govorilo in pisalo.

To imenovanje je jasno pokazalo, kakšen duh vlada na Dunaju. Sedaj lahko vidimo, kako se se varajo tisti, ki so pričakovali lažjih dobrot za Slovence od vladar Madžskega. Poljski smatrajo Nemce za svoje največje prijatelje, kakor čitamo v najpopulnejših poljskih listih, in po tem ravna tudi vladar Madžski svoje prijatelje.

Nastopili so časi, kakor so bili pod Ameršpergom, ko je v politično prepričanje odločevalo pri imenovanjih, ne pa poselelost, in to je bilo nevarno za Slovence. Posledno pri nas na Stajerskem to imenovanje za nas Slovence slabo presodimo. Uradnik, ki je sedaj čim bolj karal svoje nasprotnike do Slovencev, ker vedo, da jim to pomoče v karjeri. Slovenski imamo le prečasnostne spomine v tem oziru iz prejšnjih časov, ko so vladali liberali. Uradnik, ki je bil Slovonom priazen, bil je bela vrana. In se tisti je ostal na dolgih klunah uradniške lestvice.

Deželni solški nadzornik je upadla oseba. Potele se ga navadno boje. Od njegovih povelj je nemški odvisna. In le pomislite, kako bode mož, kakor je Linhart solski učitelj. Vsa so do sedaj že Nemci v deželnem zboru črtili slovenske učitelje za politične agitatorje, da se je morala zanje polgovati celo vlada. Kako bode se le sedaj delala, ko se delala v nadzorniku vernega pomagatelja? Mnogi učitelji bodo po solski v prvi vrsti gojili le nemščino, da si le ohranijo milost gosp. solškega nadzornika. Hudo borbo smo imeli stajerski Slovence, ko je deželni solski svet hotel pomeniti naše solce, treba je bilo nestvarno preteči do višjih instanc. Sedaj se bode pa krajni in okrajni solski sveti morali boriti z nadzornikom in v mnogih krajih s pomenitvaloma delavskimi učitelji. Mnogi učitelji se bode trudili, da več otrok pridobijo za nemški jezik, kateri se bode potem pogel v škodo drugim potrebnim ljudskošolskim predmetom.

Stajerski Nemci so jako veseli tega imenovanja in gotovo po vsji pravici, kajti gospod Linhart je mož, ki gotovo obilno opraviči njih nade. Imenovan pri takih razmerah, porabi gotovo vse svoje moči v pospeševanje nemstva na Dolgem Stajerskem.

Govori se, da je to imenovanje Nemcem obljubljena odškodnina za slovensko gimnazijo v Celju. To pa ni verjetno. Nemški listi še vedno z isto odločnostjo nasprotujejo celjski gimnaziji, kakor so prej, in to ne le Stajerski temveč celo češki. Glasilo čeških liberalnih Nemcev celo pravi, da liberalci Poljakom odreko prijateljstvo, ako ministar Madžski ne popusti misli na osnovo slovenske gimnazije v nemškem Celju. Iz tega smemo sklepati, da se Linhart ni imenoval za nadzornika in sporazumljenju z liberalci kot odškodnina Nemcem za celjsko slovensko gimnazijo.

Da je stvar z liberalci dogovorjena, gotovo bi liberalni listi na to jeli javno mnenje pripravljati. Linhart je imenovan jedino zaradi tega, ker njegovo politično mišljenje u-gaja političnim nazorom sedanje vlade.

Kdaj bode slovenska gimnazija v Celju, je stvar še vedno negotova. To leto je še ne dobimo, drugo najbrž tudi ne (in tako dalje. Uredn.) Govori se, da se na Dunaju nekako presukava politični položaj. To se je videlo tudi v Lvovu ob razstavi. Liberalci in Poljaki se vedno približujejo, konservativci se pa polagoma odvijajo. Nikako ni brez pomena, da so skoro vsi ministri bili sli v Galicijo. Kdo ve, če ne bomo videli še nemškoliberalno-poljsko večino, ko se snide državni zbor. Na konservativce pa namignejo: „Der Mohr

hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen“. Tedaj pa bodo naši koaliranci videli sad svoje lahkonišne politike. Kaj poreče gospod Suklje, ki je v Metliki govoril o slovenski gimnaziji v Celju, kakor bi jo že v žepu imel, ko mesto gimnazije dobimo le nadzornika — Linhartja.

Sukljejev shod volilcev v Metliki.

II.

S Kranjskem (Izv. dop.)

Na Kranjskem opazujemo že več časa politike, ki bi narodna uprašanja radi odrinili z narodno-gospodarskimi. Če pa delovanje teh ljudi nekoliko bolj natančno ogledamo, pa se kmalu prepričamo, da jih vodi neka posebna ljubzen do nemstva. Naravnost norega pokazati svojega nemškega mišljenja, ker vedo, da bi potem bilo pri narodni in njih popularnosti pri kraju. K tem ljudem lahko pristevamo gospoda Sukljeja. Tudi on bi rad narodna uprašanja odrinil in je zatorej pristopil k koaliciji. Že v začetku svojega govora je posebno naglašal gnotna uprašanja. Tudi na tak trnek lovi ljudstvo, ki ni še dozorelo za narodno politiko. Uredn.) Mi se svet upamemo z gospodom Sukljejem v tem, da se mora dober poslanec tudi pozvali z gnotnimi uprašaji. Odrinili pa moramo biti proti temu, da bi zaradi gnotnih uprašanj odložili dog. ve do kdaj svoja narodna uprašanja, ko se naš narod na vsaki strani potuja. Dokler se nam ne prizna narodna jedinkopravnost, ne smemo v narodnem boju poznati nobenega premirja in zatorej tudi ne moremo odobravati, da so nekateri slovenski poslanci vstopili v koalicio. Zaradi nekaterih gnotnih koristij ne smemo zrtvovati svojega narodnega programa. Kam pridemo, ako bi imeli obveljati taki nazori!

Obzerno je gospod profesor govoril o gospodarskih uprašanjih in reči moramo, da s takimi stvarmi nme volilce pridobivati na svoje stran.

Želja Belokranjcev je, da se železnica podaljša dalje iz Novegarnesta. Ta želja je tako zava, da jih je nekaj moj nim. ki bi volili kateregakoli za poslance, da jim le ta zagotovi železnico. Kolor pozna gospodarske razmere v Bel. Krajini, se temu ne bode čudil. Jedno železnica bi mogla nekoliko odvrtiti narodno-gospodarsko popačanje. Zato je gospod Suklje precej obilno govoril o tej železnici in stvar tako zasokal, da je s to železnico nekako opravičeval svoje politično postopanje.

Da doseže to železnico, potrebuje pomoči barona Schwegla. Ker pa je ta gospod v nemškem taboru, pa morajo Slovenci ustaviti boj proti nemškutarjem. To je bil smisel profesorjevega govora. Potemtakem naši zastopniki na Dunaju nič ne veljajo, brez nemškutarske gorenjske ekscelence niti kosa železnice ne dosežemo. Mari ni to neko sramotno priznanje za slovensko delegacijo, posebno za tiste, ki so v koaliciji, da brez barona Schwegla ničesar ne dosežemo? Po tem poč ne vemo, čemu naši poslanci se hodi jo na Dunaj, mari naj lepó ostanejo doma in puste svoje dnevnice, že opravi baron Schwegel brez njih. Dozdaj smo bili prepričani, da ima že sam grof Hohenwart toliko veljave, da tako železnico doseže. Znano je vendar, da je Suklje grofa Hohenwarta prijatelj in zatorej ni dvombe, da mu rad stori kako uslugo.

Če so razmere pod koalicio zares take, da le liberalci nam morejo kaj pomoči, potem moramo z vso odločnostjo obsojati tiste slovenske politike, ki so krivi sedanjih razmer. Slovenci smo torej popolnoma odvisni od nemškutarjev. Evo, kam nas je privedla Sukljejeva politika.

V koaliciji imajo torej liberalni Nemci jedino odločilno besedo. To smo mi tudi trdili. Da pa liberalni Nemci ne bodo gledali na naše koristi, o tem ni treba dvomiti. Tudi v gnotnem oziru ne bodo liberalci Slovincem dosti koristili, naj to se tako zagotavlja gospod Suklje. Znano je, da so liberalci zastopniki velikega kapitala, in kot taki ne bodo skrbeli, da bi se kmalu pomanjšala bremena. Tudi v davčno reformo ne moremo imeti posebnega zaupanja, ako bode v nji odločevali liberalci, dasi poslance dolenskih mest ima v tem oziru veliko zaupanje v sedanjo vlado. Vsekako bi bili več dosegli pod Steinbachtom v tem oziru.

Pa v nekem drugem oziru se mi ne moremo ujemati s Sukljejevo politiko, ki se opira na nemške liberalce.

Ta stranka nam ne bode mogla kdo več koliko pomagati, ker se sama bori za obstanek. Bas te dni je pri dopolnilnih volitvah zgubila dva mandata in jih še več zgubi. Kakšno zdihovalje je po liberalnih listih. Moč te stranke bode trajala k večjemu do novih volitev. Kaj pač more nam taka stranka pomagati?

Gospod poslanec je govoril o slovenski gimnaziji v Celju kot o gotovi stvari. Glasovi, ki se čujejo zadnji čas, pa niso posebno tolažljivi v tem oziru. Tako se je vladni poljski list „Przeglad“ izrekel, da do 1896. leta ne dobimo gimnazije v Celju in se tedaj je ni za gotovo obetati. Dal je razumeli, ko bi ta gimnazija imela Nemcem škodovati, da se ne bode osnovala. Pa tudi liberalna glasna pišejo odločno proti celjski slovenski gimnaziji. Liberalci se namreč iz strahu pred nemškimi nacionalci boje nam Slovincem kaj dovoliti in zatorej nam ničesa koristiti ne more zveza z njo. V kakem stanju je liberalna stranka, so tudi slovenski poslanci morali vedeti. Slabo znamenje bi bilo za njih politično sposobnost, ako bi tega ne bili vedeli. Zatorej se pa mi moramo čuditi, da so se slovenski poslanci mogli zavezati z njimi. Le pomislimo, v kak položaj pridemo Slovenci, ko propade liberalna stranka. Njene sedeže zasedajo največ nemški nacionalci, ki nas ne bodo posebno prijazno gledali. Slovani pa ne pridemo v takem številu v državni zbor, da bi mogli sami odločevati. Sploh bode razeepljenost, ki nastane v parlamentu, napravila jako negotove razmere. Ves drugačen položaj bi pa bil, da grof Hohenwart ni vrzel Taaffeja in se je izvršila njegova reforma. Po propadu liberalne stranke bi ne bili nemški nacionalci pobirali sadu, ampak bi bili Slovani prišli do veljave, ki jim gre po njih številu. Slovanska večina bi nam gotovo zagotovila vsaj tiste gnotne koristi, kakor liberalarci, in ne bilo bi našim poslancem treba sramotno klečeplaziti za bivšim Slovincem baronom Schweglom.

Dopisi.

Iz Gorice. (Živelj vrlj Livčanje!)

Tako sem vskliknil, ko sem prečital v „Soči“ vest, da „dobé na Livku tri nove zvonove, katere izdeluje zvonar Samassa v Ljubljani“. No ali je meni toliko na tem, da je dobil delo ravno g. Samassa? Ali sem jaz g. Samassi kak oseben prijatelj? Na to odgovorim: Ako bi se jaz bavil s politiko in ako bi ne bilo grdo, jaz bi g. Samasso celó sovražil. Vem sicer, da naši politikarji g. Samasse ne sovražijo, a nasprotujejo pa mu, ker je hud nemškutar. Povoda jim je dal zopet v novejšem času, kakor je bilo čitati v „Slov. Narodu“. Meni o tem ne gre sedba, ker jaz nisem politikar. Menim pa, da je utegnil glas o nemškutarsstvu g. Samasse, ki se je razširil tudi v naše Primorje, mnogo pripomoči, da

je dobil g. S. osebito na Goriskem v zadnjih treh desetletjih mnogo manj dela, kakor bi ga bil sicer dobil, in da je vsled tega marsikateri slov. krajevec romal čez mejo v Italijo. A. Samassa misli, da je tega kriv njegov veliki zvon na Sv. Gori, a jaz nisem tega mnenja, če tudi rad priznam, da sem že slisal večkrat tožbe o tem zvonu med ljudstvom. Mene uči izkušnja, da je izrek „Vox populi vox Dei“ pri zvonovih najmanj veljaven. Res da ima oni zvon nekako formalno hibo, katero je zakrivil delovodja in prepozno izpoznal, a takih hib imajo laški zvonovi mnogo. Ako se postavimo na strogo umetniško stališče, moramo ta zvon grajati, a s tega stališča bi ne mogli pohvaliti niti štirih petin zvonov okoli Gorice. Pri svetogorskih zvonovih je neki drugi nedostatek, katerega pa ni zvonar zakrivil, ampak kdor je zvonove v zvonik postavil. Veliki zvon se, zvone, le toliko giblje, da ga kembelj komaj dosega. Postavimo pa ta zvon v prostoren zvonik, da ga bo možno med zvonjenjem vihteti do vodoravne lege, kakor laške zvonove, potem se uverimo, kako daleč ga bode slišati! To ni samo moja misel, tako se mi je izrazil neki laški zvonar sam.

Pa vrtno se k stvari! Jaz se torej radujem, da so naročili naši Livčanje zvonove v Ljubljani, ne zaradi g. Samasse, ampak zato, ker vem, da dobé dobre, umetniško izdelane zvonove. Zvonarna Samassova je že od nekdaj na dobrem glasu, v novejšem je prišla še posebno na dobro ime pri večakih, odkar jo vodi mlajši gospod Maks Samassa. Na me dela g. Maks kot zvonar najboljši utis. On je sploh omikan mož, glasbeno izobražen in jako unet za svojo umetniško stroko. On je v namen svojega zvonarskega izobraženja prepotoval mnogo sveta, bil je več časa tudi v Belgiji, v zvonarskem Eldoradu. P. Blessing ga jako čista ter ga še bolj izpodbuja z raznimi teoretiškimi sveti. Po teh je napravil g. S. že več poskusov, in tako smemo upati, da nam ta dva moža še jako povzdigneta zvonarstvo v naših krajih. Veliko brižnost in vztrajnost v zvonarskem napredovanju kaže g. M. S. najboljše s tem, da je izdelal nov sistem, ki se odlikuje po večji teži ter davi krepke, močene zvonove. In ta sistem priporočam jaz prav toplo našim Livčanom. Naj se ne strašijo nekoliko večjih troškov, ker gre blizu 1/3 več bronu za enak glas. Za te troške jih bogato odškodujejo lepo doneči zvonovi, katerih bodo veseli oni in njih otroci otroci.* Med zvonom in zvonom je strašanska razlika. Kakor je pri vsaki stvari tako je tudi pri zvonovih ceno blago najdražje blago. Uverjeni naj bodo, da jih g. S. ne bode niti odiral niti sleparil. Vsak pravi umetnik hoče biti plačan, zato pa ne daje iz rok izdelkov, ki bi mu delali sramoto. Tako tudi g. Samassa. Ako se mu utihotapi v zvon kak pregrešek, hitro vrže zvon nazaj v peč. On ne pošilja po svetu celo slabo ubranih zvonov ter se ne dá zanje še tožiti. Meni je znan slučaj, da je g. S. (na svoje troške) zoper voljo občanarjev se jedenkrat prelil zvon, ker ni bil popolnoma ubran z ostalimi zvonovi v zvoniku. Te neubranosti je bila kriva različna temperatura. Zvonu je vzel glas po zimi, a ulil ga je poleti. On tedaj določa glas posamnemu zvonu, ki ga ima preliti, vedno s termometrom v roki. In ravno ta tanko-vestnost g. Samasse mene tako veseli; kajti ona je najboljša zagotovilo, da so njegovi zvonovi, ko izidejo iz livarne, gotovo dobri in ni nevarnosti, da bi jih bilo treba, komaj došlo na zvonik, zopet vračati, kakor se je žal v novejšem času v goriški okolici že več-

* Prav! Ali zato vender ni treba prenapenjati moči! Glasovi naj bode raje višji, a čist, in takó bodo zvonovi lažji ter tako — ceneji. Varcimo! Uredn.

krat zgodilo, a ne g. Samassi. Taki slučaj se ne morejo dovolj obžalovati, ker vznemirjajo ljudstvo in mu napravljajo nepotrebnih troškov. Modri, štedljivi občinarji se držé gesla tudi pri zvonovih: Raje jeden stotak več, da le dobimo dobro blago.

Sklepaje ta dopis, moram tu preč g. Andr. Mesarja javno pohvaliti zaradi naročbe zvonov v Ljubljani. Vidi se, da je moder svetovalec svojim vikarjanom, držé se vodila, da je za božjo čast in blaginjo narodu najboljša komaj dobro zadosti. Bog ga živi in mu daj mnogo posnemalcev med prečast. duhovščino na Goriskem. Ve, slovenske občine primorske, obračajte se torej na Kranjsko, kedar imate potrebo novih zvonov ali novih orgelj!

Iz Šempasa, 4. septembra. — Ko se je dne 27. avgusta po Šempasu razširila vest, da preč. g. župnik B. Grča je soglasno izvoljen deželni poslanec, so se že možje jeli posvetovati, kako ga hočemo sprejeti, ko se povrne. Gosp. Anton Monari pl. Neufeld in g. učitelj A. Belé sta hitro sestavila primeren načrt, po katerem je županstvo vse potrebno poskrbelo za sprejem, g. učitelj Belé pa je v imenu bralnega društva začel tudi priprave za primerno veselico, v čemur ga je krepko podpiral gospod Anton pl. Monari.

V petek popoldne je vas oblekla praznično obleko. (Preč. g. Grča se je vrnil še le v petek v Šempas, ker se je udeležil duhovnih vaj.) Nad zvonikom je vihrala papeževa zastava, hiše ob cesti pa so razobesile narodne, deželne in državne zastave. Ob urodu v vas se je postavil slavolok z napisom „Našemu poslanecu“. Starešinstvo, cerkevno oskrbnistvo, učiteljstvo, venec žen in deklet, nekateri tukajšnji poletičarji in množica ljudstva so se razvrstili okoli slavoloka. Prihajajočega poslanca so pozdravljali mogočni streli topičev. Izenaden izstopi pri slavoloku. G. pl. Monari ga pozdravi z navdušenim govorom, čestita mu v imenu starešinstva, cerkv. oskrbnistva, učiteljstva, bralnega društva, podružnice sv. Cirila in Metoda in vse občine, želeč mu uspešno delovanje in kličoč mu pomoč iz neba. Ko govornik preneha in potihnejo krepki živio-klici, pristopi g. g. Bojana Božičeva ter mu v izbranih besedah čestita v imenu navzočih „Sloginih“ učiteljev in drugih zbranih žen in deklet. Na to mu najmlajša Božičeva deklica poda krasen sopek svežih cvetic. Vidno ginjeni župnik se zahvali za sprejem in znamenito slovo volicev stavi vsi občini in svojim župljanom v vzgled. Pri urodu v župnišče se občinstvo poslovi od g. župnika.

Dne 2. septembra pa je „Bralno društvo“ napravilo „slavnosten večer“. Vsi društveni prostori so se priredili za društvenike in povabljene goste. Kmalu po šestih uri ustopi g. župnik, spremljan od slavnostnega odseka ter g. Antona Trpina, vikarija v Podsobotinu, kateri je od daleč prihitel k „slavnostnemu večeru“. Ko se gostje posedejo okoli miz, nastopi orkester domačih, goriskih in brislih diletantov ter pohvalno svira „hvalo solzam“. Na to govori g. nadučitelj J. Rajar slavnostni govor, potem pa pevci zapoje „U boj“. Zdj nastopi g. Val. Pipan ter proslavlja složno izvolitev deželnega poslanca, ki nam jasno priča, da verni Slovenci smo složni na verskem stališču. Ko orkester dovrši „Zdihljeje slepega“, nastopi gospica Bojana Božičeva ter deklamuje z občutkom in pravičnim povdarkom „Naš čolnec otmite“ in končno čita lasten proizvod, krasno poslanico novemu dek. poslancu, ter mu jo pokloni pisano na okusno ozaljšanem kartonu; iz drugih njeznih rok pa je zopet prišel krasen sopek domačih cvetic. Zopet sledi petje in sviranje orkestra, potem pa g. Anton pl. Monari govori z njemu lastno navdušenostjo napitnico g. dežel. poslancu, kateremu se pokloni domače županstvo, in veselo so zazvonili kozarci po dvorani. Zopet je sledilo petje in sviranje orkestra in glasovira, potem pa ustane g. Bl. Grča, da se zahvali vsim in posameznikom, ki so kakorkoli sodelovali pri današnjem slavnostnem večeru, in posebno laskavo besedo napije pl. Monariju. Med petjem in sviranjem so se vrstile še druge napitnice. Med veselico so „Slogine“ učiteljice nabirale za „Slogine“ zavode in nabrale so lepo svotico 20 gl. Vsi navzoči so bili veseli današnjega večera; pravijo, da tako vesele, pristréne veselice brez programa, brez krika še niso doživeli v Šempasu. Slovenec se zna še nedolžno veseliti, ni ga še pokvarila sosedova „l' avita coltura“.

H koncu zaključim: Slava volicem za tako složno volitev; Bog živi dež. poslanca g. B. Grča!

Iz Vipavske doline. — Letošnja vinska letina ne bode pri nas tako obilna, kakor lanska. Kakor vse kaže, bode pa kapljica izvrstna. Že zdaj je grozdje takó dozorelo, kakor lansko leto v času trgatve; vreme je prav ugodno, torej se nadejamo, da bode letos vino posebno dobro, to je mnogo boljše nego lani. Dokaz je tudi blizu. V Ribembergu poskusil se je neki težak prvega tega mesca z novim vinom, napravljenim iz zgodnje portugalke, vino pa ga je zmagalo in vrglo ga je pod mizo. Še drugi dan čutil je nasledke boja, še vedno se mu je vrtelo v glavi.

Vabimo torej kupce, naj-blagovolijo sami prepičati se o dobroti naših vin in gotovi smo, da nam bo mogoče jim dobro postreči. Od nekdanj prihajajo Kranjci v naše kraje po vina, nadejamo se, da nas tudi letos obiščejo, ker dobé prav dobro kapljico“.

Domače in razne novice.

Najvišja zahvala. — Na brzoglavno častitko učiteljske „Zaveze“ o priliki šeste glavne skupščine je došla sledeča Najvišja zahvala:

Slavni „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ v Gorici. Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je najmilostljiveje odredilo, da se slavni „Zavezi“ za častitko o priliki Najvišjega rojstnega dne izreče Najvišja zahvala. — V veselje mi je, da morem s tem izpolniti Najvišje naročilo.

V Trstu, 2. sept. 1894.

C. kr. namestnik: Rinaldini.

V gorisko višjo gimnazijo se bodo vsprjemali učenci v I. razred dne 12., 13. in 14. t. m. od 9-12 jutraj in od 3-4 popoldne. Spremljati jih mora oče ali njegov namestnik ter prinesiti s seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo. Plačati je 2 gold 10 kr. vstopnine, 1 gold. za učila ter 50 kr. za mladostne igre. Vsak učenec, ki hoče biti oproščen solnine, ki znaša 15 gl. za pol leta, prinesi s seboj uboštevno spričevalo, podpisano od župana in domačega duhovnika; to spričevalo ne sme biti starejše kakor jedno leto.

Prošnje za oproščenje solnine vložiti je koj začetkom šolskega leta.

Oni učenci, ki so bili že doslej na tem zavodu, oglašati se morajo najkasneje do 17. pri ravnateljstvu.

Vsprjemni in ponavljalni izpiti vrše se dne 15. in 17.

Šolsko leto začne se dne 18. septembra.

Začetek šolskega leta na c. kr. izobraževališču za učiteljice in združenih vadnicah (deška in dekliska):

Šolsko leto začne se dne 14. septembra. Tega dne oglašajo se od 8. do 12. do popoldne učenke, ki so že do zdaj hodile v kateri razred te vadnice, pri dotičnih učiteljicah in izročé zadnje šolsko sporočilo. Vsaka učenka, ki se tega dne ne oglaš, smatra se, da je izstopila iz te šole.

Dne 15. septembra se bodo vpisovale učenke za I. razred slovenskega in laškega oddelka od 8. do 12. do popoldne; v druge razrede se letos učenke ne sprejmejo. Učenke I. razreda pridejo z očetom ali materjo ali pa namestnikom, prinesejo se seboj krstni ali rojstni list in spričevalo cepljenja koz.

Na c. kr. vadnici se bodo 14. in 15. septembra vpisovali samo učenci za I. razred obrednih oddelkov in pa vsi tisti, ki so že do zdaj hodili v kateri razred te šole, dne 17. in 18. septembra pa se bodo vsprjemali in izpraševali samo tisti, ki skoderbodi želijo prvikrat vstopiti ali v II., III. ali pa v IV. razred te vadnice. Učenci I. razreda prinesejo s seboj tudi krstni list in spričevalo cepljenja koz.

Vsak učenec pridí z očetom ali materjo ali pa namestnikom ter izroči svoje zadnje „šolsko sporočilo“, ako je hodil v katerokoli šolo. Vsak tudi, ki bi ne mogel plačati solnine, ki znaša 2 fl. 50 s. za vsako polletje in da se ni oproščen, podaj prošnjo z ubožnim listom, ki ni več kot leto star in ki mora natančno razložiti stanje in premoženje prosičevih roditeljev in potrjen biti po županu in mašniku dotičnega kraja.

Učenke, ki želé biti sprejete v c. kr. izobraževališče za učiteljice, se vpisujejo 14. septembra od 8. do 12. do popoldne. Prinesejo s seboj: krstni ali rojstni list, zadnje šolsko spričevalo in spričevalo uradnega zdravnika, da je popolnoma zdrava.

Ponavljajne preskušnje začnó se 17. septembra, sprejemne preskušnje pa 18. septembra ob 8. uri.

Redno podučevanje na obednih vadnicah začne 19. septembra ob 8. jutraj s sveto mašo in prizivom svetega Duha, na izobraževališču za učiteljice pa precej, ko končajo sprejemne preskušnje, kar se boó posebej naznanilo.

Ravnateljstvo c. kr. izobraževališča za učiteljice.

V Gorici, dne 29. avgusta 1894.

Fr. Hafner, c. kr. ravnatelj.

Slovenske starše v Gorici opozarjamo zopet, da 1. t. m. (so) bila otvorena naša otroška zabavišča (vrti) v ulici sv. Klare, v ulici Barzellini in pri Soskem mostu. Tretji otroški vrt se otvori v kratkem, kakor je povedano nekoliko nižje. — Slovenska šestrazredna šola društva „Sloga“ pa začne novo šolsko leto 17. t. m. s sveto mašo v cerkvi M. D. Imakulate v Gledski ulici. Vpisovanje bo že v soboto 15. t. m. in 17. po sv. maši. — Rodoljubi, storite te dni vsakdo svojo sveto narodno dolžnost! Nikdo naj si ne tolaži vesti, češ, že opravijo drugi brez mene. Ne, to ne velja: vsakdo naj porabi ves svoj upliv pri prijateljih in znaneih, da noben slovenski otrok ne pojde v laške šole! Na delo!

Tretji otroški vrt osnuje društvo „Sloga“ pri „fontani“, na levem voglu iz ulice Formica proti Kostanjevici. Vse priprave so že skoro dogotovljene. — Le potrjenje še ni došlo. Ali ker je bil prav v tistih prostorih prej laški otroški vrt in smo mi veliko še popravili, menimo, da od strani šolskih oblasti ne bo nikakih ovir.

Imenovanja. — Profesor na deželni kmetijski šoli v Novem Jičinu na Moravskem g. Albert Schandera je imenovan profesorjem na realki v Gorici. — Suplent na goriski gimnaziji g. Anton Tumlner je stalno nameščen. — G. g. Franc Cleri je imenovan katehetom na goriski gimnaziji na mesto preč. g. Andreja Marušica. — Suplent na celovski gimnaziji g. Rudolf Straubinger je imenovan začasnim učiteljem na goriski gimnaziji.

Čudna imenovanja! Radovedni smo, kaj delajo naši zastopniki v deželnem šolskem svetu!

Častniški izpit z izvrstnim uspehom je napravil te dni na Dunaju gospod cesarskega svetovalec Vodopivec drugi sin g. Kazimir Vodopivec, ki popusti poštno službo in se posveti vojaškemu stanu. Dal mu Bog mnogo sreče!

Gosp. Anton Jeretič je učeraj otvoril v Semenški ulici svojo prodajalnico papirja, pisarniskih in šolskih potrebščin; tam ima tudi knjigovoznico in zavod za šolske pisanke, risanke in druge zvezke.

Šolska in učna razstava bo otvorena prihodni četrtek ob 10. uri v telovadnici ženskega učiteljskega. Čujemo, da ta razstava bo prav krasna in zanimiva. Vse sobe učiteljske bodo polne. Naj si jo vsakdo temeljito ogleda!

Učiteljsko društvo za goriski okraj bo imelo 13. t. m. ob 2. pep. v „Čitalnici“ svoj letni redni občni zbor. Dnevni red po pravilih. (G. učitelji (ice) se vabijo k obilni udeležbi. — Odbor.

Urednik „Soče“ v razstavi! — Ali res? Ni mogoče! Saj vendar v „Soči“ odsvetuje čitateljem, naj ostanejo raje doma! — Da, in vendar je res! Kdor ne veruje, naj čita „Patria del Friuli“ in druge lahonske liste. Pri nekem vходу stoji železen mož (oklep) iz srednjega veka. Možno število in ga zató bajé niti v katalogu ni. Naravno, kakó naj take starine spadajo v gorisko „umetniško“ razstavo? — Kaj pa dela oni mož tam v kotu pri urodu? Lahonski listi so vedeli povedati, da predstavlja „Sočinega“ urednika, ki zapisuje vse tiste Slovence, kateri pridejo v razstavo, da jih potem naznani v prihodnjem „Kazipotu“. — Šala je dobra, komur ugaja; nam ugaja gotovo, ker drugače bi je ne omenjali. Ugaja nam tudi še posebno za to, ker je veliko Slovencev, ki bi drugače morebiti vendarle šli pogledat razstavljeni mizerijo, potrdila v prvotnem sklepu, da niso šli. Razstavno osebje je namreč nekaterim Slovincem smeja se pokazalo razstavljeni „podobo“ Sočinega urednika. To se je potem razširilo od ust do ust. — Pa poročé naša deželna ekscelencia: da v razstavi ni politike. Pa še kakošna! In takim provokacijam, takim demonstracijam proti večini v deželi stoji na čelu — deželni oče ekscelencia grof Franc Coronini!

Goriško gledališče je najjasnejši dokaz o laži, da Gorica je italijansko mesto. Povo-dom znane razstavice imajo v gledališču opero. Ko so iz radovednosti pritisnili tudi Nemci in nekaj Slovencev, je bilo gledališče polno: drugače je pa gledališče skoro prazno, da igralnemu osebju kar srce upada, ko stopa na oder in opazi grozno praznoto po ložah in v pritličju. V sredo večer je bila „serata d'onore“ v korist prvemu tenoristu, katerega so le s težavo pridobili, a v gledališče je došlo okoli 150 oseb. To bo mast! — V gledišču so gospodarji židje. To je uzrok, da tudi pametni Italijani ne marajo za tako gledališče!

Neredi pri okrajnem sodišču. — Neke stranke so se pritožile v „Corrieru“,

da so bile poklicane k imenovanemu sodišču, a sodnika ni bilo; vrstile so se, ne da bi bile kaj opravile. — Ta pritožba je povsem opravljena. Tudi pri nas so se že pritoževale razne stranke o takih neredih. Prigodilo se je baje že večkrat, da je sodnik že menil pričeti svoja opravila s strankami, a nakrat je bil nekam poklican, pa ga ni bilo nazaj do 11., do poldne, ali pa sploh ni prišel. Kaj pomenijo taki neredi, ne vemo; to pa vemo, da občinstvo mrmra, se huduje, preklinja in — ima nepotrebnih potij in stroškov! Naj se ti neredi odpravijo, sicer bo treba na drugem mestu reči primerno besedo.

„Eco“ proti „Soči“. — Povedali smo že, da se je bila naša ljuba sestra „Eco“ prav nedeviski razkorčila nad „Sočo“, ker je ta svarila svoje čitatelje pred lasko kletvino. — „Slovenec“ od učeraj teden je pa priobčil sledečo vest:

(„L' Eco del Litorale“) se močno jezi radi članka „l' avita coltura“ v „Soči“, v katerem se oboja ostudno bogokletstvo, vdomačeno med furčlanskim ljudstvom. „La Difesa“, katoliški dnevnik iz Benetk, katerega podpira in čita sam sv. Oče papež, prinesel je 24-25. t. m. popolno prestavo „Sočinega“ članka. Radovedni smo, kaj poročé temu „Eco“! Molčala bo.

Takó „Slovenec“. In res, „Eco“ hrabro molči! Takó njenih deset čitateljev ne izve za blamažo, katero je doživela. Revica, snili se nam! — Kar ji ima povedati g. člankar, pustimo mu prihodnje prosto besedo.

Kukavčje jajce je izlegla znana goriska družica v „Agrarmer Tagblatt“ od sobote. Morda se kukavice same izdajo! — „Slov. Narod“ jim je posvetil že v ponedeljek s sledečim odgovorom:

„Agrarmer Tagblatt“, kateri naše slovenske razmere pojasnjuje navadno v izvrstnih dopisih, priobčil je v soboto dopis „iz Gorice“, ki ne le, da se ne strinja z njegovim dosedanjim stališčem nasproti slovenskim strankam in frakcijam, ampak mu je jasen namen, zapeljati občinstvo „Tagblattovo“ v krive nazore o organizaciji slovenske stranke na Goriskem. Da se je vzprejel ta dopis, tega seveda ni steti v zlo častilenu uredništvu tega lista, ker se je dopisnik skrbno ogibal vsega tistega, kar bi utegnilo uredništvu odpreti oči in pokazati — mistifikacijo. Da bi bili goriski veleposestniki nastopili dne 29. pr. m., ko jim je bilo voliti deželnozborskega poslanca, proti sedanjí organizaciji narodne stranke, za katero se trudi „mož z ljudskošolsko omiko“, o tem nam nič znanega ni, — tega tudi ne moremo izvajati iz omenjene volitve, pač pa je ta podala sijajen protidokaz, ker je bil uprav vsled organizacije, zoper katero je obrnjen „Tagblattov“ dopis, kandidat „Sloga“ izvoljen z naravnost ogromno večino glasov. V interesu naše stvari in v interesu „Agrarmer Tagblatta“ samoga želimo, da bi jednaki zlovoljni dopisi ne zasli več v njegove predale.

Učiteljski zakup v Gorici je prevzela zopet za 3 leta znana Gorupova tordka, kateri je tukaj načelnik g. Ivan Deleka. Morala je nekaj tisočakov priložiti, da je zmagala proti tujcem. — Toliko na znanje upravljen v „Edinosti“.

Šolski vodja v Ločniku smatra za svoje predstojnike urednike v blačah in krilu pri „Corrieru“. Začetek šolskemu letu je bil v soboto, a že v „Corrieru“ od torka čitamo natančno število učencev, ločenih po spolu, ki so se vpisali v tamošnje šole. Stavimo, da okrajni šolski svet nima še takega poročila, kakor „Corriere“! — Doslej se je vpisalo v tri razrede 143 otrok. Ali „Corrieru“ za te otroke ne zadostajo trije razredi — imeti hoče še četrtega. Zdj pa, ve krotke dušice slovenske, požurite se, da ustrežete tej želji goriskega in ločiskega lahonstva!

Arhiv grofa Alfreda Coroninija v kromberskem krasnem gradu obsega bogat vir za našo domačo zgodovino. Rodbina grofov Coroninjev je stara in imenitna; njen arhiv sam je že bogat in zanimiv; ali posedovala je arhive tudi raznih grofovskih rodbin, ki so izumrle, med temi arhiva grofov Rabatta in grofov Kobenclov, ki so bili slovenskega rodu in so igrali o svojem času imenitno vlogo v avstrijski državi. — Državni poslanec visokorodni gospod Alfred grof Coronini je dovolil našemu rojaku, učenemu g. profesorju Simonu Rutarju, da je mogel po svoji volji pregledovati ta arhiv in izpisovati si iz njega, kar hoče. Gospod profesor je porabil letošnje počitnice in pregledal doslej po priliki desetino arhiva — in našel je toliko važnega gradiva, da ima že zdaj za dve zimi dela. Koliko gradiva tiči pač še v ostalih devetih desetinah

arhiva! — Zato moramo biti le hvaležni visokorodnemu grofu Alfredu Coroniniju, da je dovolil profesorju Rutarju pristop k temu toli bogatemu viru. — Nekatere spise, ki bodo zadevali našo ožjo gorisko deželo, priobči g. profesor v podlistku našega lista. — Bog mu dodeli trdno zdravje, da bi mogel nadaljevati pričeto delo!

„Katoliško delavsko društvo“ v Mirnu je priredilo predzadnjo nedeljo veselico, ki je v čast ne le društvu, marveč vsem Mirencem. — Prostorno dvorišče pred šolo se je bilo napolnilo s domačim in sosednjim občinstvom; nekoliko gostov je došlo tudi iz Gorice. Došli so tudi vsi gg. duhovniki in učitelji iz cele sosesčine. — Petje je vodil domači g. nadučitelj Ferd. Vodopivec; možki zbor je pel: „Avstrija moja“, „Nočni stražarji“, „Sto čutiš“ in „Na straži“; torej same težke skladbe. Vendar so gg. pevci častno izvršili svojo nalogo; živahna pohvala jim je donela od vseh strani. — Posebno so ugajali mešani zbori: „Pozdrav“, „Slovenska pesem“ in „Rožici“. Prav prijeten je bil pogled na nov, krasno slikani oder, kakoršnega nima nobena okolica dozdaj. Na odru so stala v prvi vrsti domača dekleta, vsa jednako belo oblečena in prepasana z visečimi plavimi trakovi. Videlo se je, da tudi pevke imajo veselje do tepega narodnega petja, da imajo prav dobre in prijetne glasove ter tudi veliko vaje pod spretnim vodstvom g. nadučitelja Vodopivca. Le tako naprej.

V imenu odbora je pozdravil občinstvo pred. g. župnik Pavletič, ki je naglašal, da društvo hoče delovati za postavljeni smoter v goriski okolici. S to veselico je dalo tudi zlag glas od sebe po svojih skromnih močeh, ki so na razpolago na deželi. — Gleda Olga Vodopivčeva je z občinstvom deklamovala Gregorčičevo „Oljki“. Občinstvo jo je po vrednotni pohvalilo in jo zahvalilo.

Poleg tega obširnega sporeda predstavljali so se dve igri in šaljiv prizor. — Vse, kakor preveč za jedno veselico. Tolik spored izročiti preveč truda igralcem in prirediteljem. Ena sama igra bi povsem zadostala; eni sami igri morejo potem igralci posvetiti več pažljivosti.

Burke „Dva gospoda pa jeden sluga“ so predstavljali: Gleda Olga Vodopivčeva (gospa) Olga Sinigoi (složkinja Lizika), g. Ivan Kovic (Girgin), g. Ferd. Vodopivec (Prostin), g. Ivan Kampjut (sluga Ivan), g. Jos. Ivantič (natakar). Vsi igralci so takrat menda prvič nastopili na odru in reči moramo, da njih prvi nastop jim dela vso čast. Igra je vzbudila obilo smeha.

Vesela igra „Blaznica v prvem nadstropju“ je tozja od prejšnje; vendar so tudi tu igralci izvršili svojo nalogo v popolno zadovoljnost občinstva. Igrali so prej imenovani igralci in igralke. — Kot dotatek je g. Peter Marušič izobno predstavljati se šaljivi prizor „Županski kandidat“: njegov šaljivi, hodeči kuplet, s katerim se je ponujal za župana, je vzbudil vsak hip prav živahen spleten smeh med občinstvom.

S to veselico je pokazalo mirensko „kat. delavsko društvo“, da ima na razpolago prav dobrih močij, pri katerih nikdane pogrešamo tudi dobre volje. Naj bi se posrečilo društvu, da bi te moči vedno ohranilo pod svojo zastavo in združevalo jih k narodnemu delu in napredku v goriski okolici.

Kje smo?! — Po nazorih naše finančne uprave smo na laški in na nemški zemlji, le na slovenski ne! Finančni uradi z železno doslednostjo prezirajo slovenščino! Vse svoje „licence“, vse dopise, vsa naznanila izdajajo v nemškem in laškem jeziku! In to se dogaja našim trdim Slovincem, ki ne znajo ne nemškega ne laškega jezika. — Da, kaj takega je mogoče le pri nas Slovincih. Poznajo našo golobjo krotkost, zato se laško vsakdo norčuje z nami!

Naše železnice. — Pred kratkim so poročali listi, da vlada že letos predloži državnemu zboru načrt železnice čez Ture. Zadnje dni pa oporekajo tej novici in trdijo, da vlada je isti načrt celó opustila in da namerava zgraditi železnico od Ljubljane v Gorico. (Morebiti čez Idrijo in Čerkno k Sv. Luciji in od tam v Gorico.) — „Narod“ od torka je priobčil z Dunaja od svojega poročevalca sledečo brzojavko:

„Z ozirom na sporočeno časniško vest, da se je projekt, napraviti železnico čez Ture, opustil, poprasal sem na pristojnem mestu, kjer se mi je zadržilo, da se je projekt resnično in sicer definitivno opustil in da se

misli graditi železnica iz Ljubljane v Gorico. V kratkem pridejo razni višji funkcionarji v Ljubljano, da študirajo traso“.

Dijaški kolektor Zagorjanov je izšel. V Gorici ga prodaja g. Anton Jeretič v Semeniški ulici.

„Corriere“ ima vedno smolo s slovenskim jezikom-oslavstvom. V učerajšnji številki se roga nam Slovincem, kakó ubožna je slovenščina, ker mora rabiti celó „laške“ (!) izraze, kakor provizor in definitivno (katera je opazil v nekem razpisu.) Ta tepec gotovo ne vé, da ista izraza se glasita prav krasno po slovenski začasno in stalno, kar razume vsak kmet, nikakor pa ne, kaj značita prej omenjeni tujski, ki sta sicer latinski in ne italijanski! — Slovinci imamo torej prav lepa domača izraza za latinska pojma provizornosti in definitivnosti; kaj pa Nemci? Naj „Corr.“ učenjak pové, kakó pa Nemci označijo ista pojma? In tak tepec se je začel pečati s slovenskim jezikoslovjem!

Koga hočejo sleptiti? — Razstavica, katero so si skrpali naši laški sosesčanje, da bi kazala izključno „laški“ značaj mesta in dežele, in v kateri službuje umetnost (kolikor je je) politični strasti, uspeva neki tako slabo, da je denarni primanjkljaj neizogiben. Kdor se hoče tega uveriti, mora seveda pokukati za zastor tajnostij: laški časniki se trudijo, da bi stvar svetu drugače poharvali. Tako smo čitali v trzaskem „Piccolo“, da po haja „razstavo“ šolska mladina s svojimi ravnatelji. Bua! Dojček ni posušil pri svoji „farbariji“, da so zdaj počitnice!

Volitve cestnih odborov, katere so se vršile pretekli ponedeljek v glavnih krajih naših sodnijskih okrajev — so bile povsod prav živahne. V Gorici je prišlo izmed 111 upravičenih volilcev, županov in podžupanov, 89 njih na volitve. Volitev je trajala od 10 ure predpoludne do 1. in od 3. do 5^{1/2} ure popoldne, ker je pri prvi volitvi odborov samo 7 kandidatov dospelo do nadpolovične večine in je trebalo za dva ponovitvi volitev. Za namestnike se je pa celó 3krat glasovalo in sta dva zmagala se le pri drugi volitvi. Novi deželni poslanci, dosednji namestniki cestnega odbora gosp. Anton Klančič iz Podgore je ednoglasično izvoljen odbornikom. Drugi z večino glasov izvoljeni odborniki so Anton pl. Reja župan kočevski, Vinko Pagan župan mirniški, Anton Kofol, župan čepovanski, Josip Sinigoi župan domberški, Josip Klaušek, obč. stareš. stevarjanske županije, France pl. Lokatelj podžupan vertobjenski, Anton Pahor podžupan opatjski, Josip Rubbia župan vogerski. Namestniki so gg. Ferdo Peruzzi, podžupan domberški, Anton Mozetič župan solkanski in Valentin Černec, podžupan sempeterski.

V cestni odbor sežanski so izvoljeni gg. Rajmund Mahorčič župan sežanski, Anton Muha župan lokeški, potem podžupani Gruden Ivan iz Zgonika, Perhavec France iz Loče, Duje Ivan iz Zavrha, Zlobec Anton iz Krajne Vasi in Zega Andrej iz Kozlje; za namestnike pa gg. Kocijan Andrej veleposestnik v Žerjah, Pegan Jakob posestnik v Avberu in Černe Anton, podžupan v Tomaju.

V Komunu so bili volilci glede 4 kandidatov složni, zastran ostalih treh pa razcepjeni v dve stranki; zmagala je stranka komenskega župana in sicer so izvoljeni odborniki gg. Zvonkelj France podžupan stjaški, Stepančič Karol župan temniški, Legiša Josip župan mavhinjski, Pipan Josip župan skrbinski, Kozmina Ivan župan senpolajski, Kovatič Josip župan komenski, Fabiani Josip župan stangelski; namestnikom pa gg. Milančič Martin župan vojskiški, Luvini Anton župan gabroviški in Zavadič Anton podžupan iz Klanca.

— O volitvi v Tolminu smo prejeli sledeči dopis:

„Volitve v cestni odbor so se vršile mirno in tiho. Nekaj se je agitovalo, veliko ne. Tudi zdaj smo imeli dve stranki in sicer Cazaurovo in Oskar Gabersčikovo. Ker so vse občine iz idrijske in baske doline kompaktno glasovale, je bila zmaga na Gabersčikovi strani zagotovljena. V sled tega Cazaurova stranka se ni niti vdeležila volitve. Izvoljeni so sledeči gospodje: Franc Golja, župan na Grabovem, Ivan Lapanje, župan na Ponikvah, Jožef Gasparut, župan v Sedlu, Oskar Gabersčik, posestnik v Tolminu, Ignacij Kovatič, veleposestnik pri Sv. Luciji, Tomaž Božič, Prapetno pri St. Viski gori, Anton Gasparut v Breginju, Anton Bajt v Selah, Andrej Podreka župan v Volčah. Namestniki: Ivan Kenda s Kneže, Josip Munih s Podbrda, Ivan Sovdat s Kamna.

Vsi so dobili po 44 glasov. Duh konstitucije že velja, da različne oblasti samoupravnih korporacij ne smejo biti združene v eni osebi, ker kaj rado se pripeti, da vsled preobličnega posla dotičniki zanemarijajo svoje dolžnosti ali pa zlorabljajo. Prejane izgleda smo doživeli že marsikje v deželi. Povsem dobro je in v prid občemu blagru, da različne posle opravljajo tudi različne osebe. Le tako se vstreže duhu postav. Stojeci na tem stališču prisiljeni smo odobravati to izvolitev. Po našem mnenju bi bila vsaka osebnost mržnja v tem slučaju neumnost in škodljiva. Po šestih letih pride

obračun. Ako volilci ne bodo zadovoljni, si izberejo druge.“

V bolški cestni odbor so izvoljeni kot odborniki gg. Jonko Matija veleposestnik v Boleu, Wulč Ivan posestnik v Čezsoči, Zorč Ivan župan v Trenti, Rot Andrej župan na Žagi, Fon Anton župan na Trnovem, Trebše Janez župan srpeniški in Domenšek Jožef župan v Soči; kot namestniki pa gg. Anton Mlekuz iz Kala, Andrej Mrakič iz Dvora in Rot Ivan s Srpenice.

Za volitev kanalskega cestnega odbora so se glasovi tudi zelo cepili in bilo je med kandidati dveh strank gledé števil glasov prav malo razločka. Zmagali so naslednji kandidati in sicer kot odborniki gg. Zbogar Anton župan na Banjšicah sv. Duha, Winkler Blaž župan lokovski, Blazič Andrej župan ajbski, Tomažič Andrej podžupan iz Morskega, Biteznič Peter župan na Banjšicah sv. Lovrenca, Konjedic Andrej župan deskelski, Gabrijevič Andrej župan anhovski; kot namestniki pa gg. Ivantič Anton veleposestnik v Deski, Podgornik Stefan iz Lokave in Stanič Valentin posestnik iz Bat.

V Ajdovščini so izvoljeni odbornikom gg. Bolko Leopold župan čerliški, Pavlica Josip podžupan v Rihenbergu, Vidmar Josip župan lokavski, Terpin Filip župan kriški, Gruntar France župan smarijski, Valič Josip župan kamenski, Pirjevec France podžupan v Vertovinu; namestnikom pa Andrej Paljk podžupan v Vel. Zabljah, Anton Berbuč podžupan v Selu in France Bratina.

V St. Petru pri Gorici bo imelo „Kat.“ bralno in pevsko društvo v nedeljo 9. t. m. pevski večer v gostilni gosp. Černca. — Gostje dobro dosli!

Na Nabrežini bi imel biti preteklo nedeljo javni ples, kateri je pa prepovedala politiška oblast v Sežani, ker ni bilo zadostno poskrbljeno za javno varnost. Pred tremi tedni je bil namreč pri enaki priliki nastal pretep med domačini in laškimi delavci (med temi nekateri iz Ločnika), ki so izzivali s hujskajočo pesmijo „Nella patria di Rossetti no se parla che Italian“. Ker so se Lah upirali tudi orožnikom, so jih lepo stevalo deli pod ključ. — Nabrežinci, delajte na vse kriplje, da se iznebite laških delavcev, ki trosijo med naše ljudstvo svojo kužno „kulturo“, kakoršno je opisal naš dopisnik iz Gorice.

Davek na špirit je vlada povišala od 30 na 50 gld. pri vsakem hektu. Takó dobi 15 milijonov gld., od katerih razdeli 10 milij. za povišanje uradnih plač, 5 mil. pa razdeli med posamične dežele.

„Kazipot“ bo obsegal letos tudi postojinski, kranjski in radovljiški okraj sosednje vojvodine kranjske. — Trgovci in obrtniki na deželi, ki želé razglasiti svoja podjetja v „Kazipotu“, naj se oglašé, da pridejo njih oglasi poprej na vrsto. — Kdor naših prijateljev je zapazil kak pogrešek, naj blagovoli nam ga naznaniti, da ga popravimo v drugem letniku. Hvaležni bi bili za vsak dober svet v tem oziru.

„Slovanska knjižnica“ bo odslej izhajala vsako drugo sredo mesto ob sobotah in to zaradi razredbe dela v tiskarni. — Zadnji snopč je obsegal na 64. str. novelo „Carovnica“ iz srbsine in Tolsnega pripovedko „Tri smrti“. — Prihodnji 25. snopč bo obsegal „Narodne pripovedke v Soških planinah“. Takega blaga je pripravljenega za kakih 10 snopčev. — Prvi in tretji snopč sta že posla. To naj blagovolé uvaževati gg. novi naročniki.

Več gg. dopisnikom danes nismo mogli ustreči; vse, kar je porabno, pride prihodnjic na vrsto. — Tudi opopran odgovor goriski „Eco“, kateri nam je poslal g. člankar sam, pride prihodnjic. — Ako pa kaj ne pride tudi prihodnjic, prosimo potrpljenje.

Slavna županstva opozarjamo, da naša tiskarna ima v zalogi vse tri tiskovine, ki se rabijo pri občinskih volitvah. Dalje ima vse v občinskih uradih potrebne tiskovine. Sklepi računa in proračuni so letos tiskani na finem, gladkem, belem papirju.

Tiskarske pomote so šaljivim listom kaj prijetno in hvaležno gradivo. Nemški taki listi imajo stalen predal pod naslovom „Druckfehlerteufel“. — Nam se take pomote včasih prav bogato vlihotapijo v list, zlasti ko izideta ob enem „Soča“ in „Primorec“; lista izideta o poludne, a eni sami osebi je včasih nemogoče, natančno pogledati ves stavek pred tiskom. Takó pride včasih marsikaj v list, česar urednik v stavku ne vidi. Gorjé, ako je kaj takega prišlo iz rok tiskarskega očena! — Zadnjič nam je tak učence napravil: „V to pomizi Bor“, namesto „pomizi Bog“. — Šolsko leto na učiteljsku prične 14. in ne 15. t. m. Priobčili smo danes še enkrat ono naznanilo.

Č. kr. kmeljsko kem. poskušališče v Gorici je zgubilo spretno moč v osebi gosпода kemika Tomaža Fröhaufa, kateri

se je te dni preselil v Split, kjer mu je izročeno vodstvo novega č. kr. kmet. poskušališča. Gosp. Fröhaufer je bil v zadnjem času tudi ud glavnega odbora našega č. kr. kmet. društva in je uredoval njega italijansko glasilo „Alti e Memorie“. Hvalijo ga kot marljivega in posebno v kmeljski kemiji dobro podkovanega strokovnjaka.

Nova cerkev v Gorici. — Tikoma pred zaključkom lista smo prejeli slovensko pokrovnico, v kateri se odbor za novo cerkev na starem pokopališču obrača do vernikov za radodarne doneske. Cerkev bo stala okoli 130.000 gld., a doslej ima odbor na razpolago 2526 gld.

„Avita coltura“. — Nekoliko laških mladičev iz Gorice je napadlo pri Soči iz Stračič se vračajoča slovenska dekleta in užročilo na njih nečuvstva nasilstva. Z robcami jim zamasil usta, da niso mogla klicati na pomoč. Nekaj njih je že v roki pravice. — Po Gorici gre od ust do ust govorica, da so v Furlaniji napadli s kamenjem in blatom našega premil. g. knez nadškofa.

„Corriere“ in „Eco“ molčita o obeh slučajih. Da bi bili Slovenci napadovalec, joj, to bi bil krik v obeh listih! Taki so!

Tolminska „Narodna Čitalnica“ napravi 8. dne t. m. popoldne izlet v prijazni Kanal in priredi zvečer ob 7^{1/2} v gostilni pri „Zlatem levu“ zabavni večer s sledečim sporedom:

1. E. Cizlasca: „Dijaška koračnica“, Svira septet. 2. Fr. Stegnar: „Dneva nam pripelji zar“, Poje mešan zbor s sopran solo. 3. T. Thönig: „Glasbena slika“, Svira septet. 4. H. Volarič: „Divja rožica“, Ženski dvospov se spremljevanjem septeta. 5. V Parma: „Spomini Kranja“, Četvorka, svira septet. 6. K. Bendli: „Križaci na morji“, Velika koncertna pesen, poje mešan zbor. 7. E. Širca: „Venček slavnjanskih nar. pesni“, Svira septet. 8. H. Volarič: „Dekliška pesen“, Ženski dvospov, valček se spremljevanjem septeta. 9. „Pri-tlikovec“, Koncertna polka, svira septet. 10. 3 Laharnar: „Gorska cvetlica“, Poje mešan zbor z bariton solo. 11. Kopetsky: „3 Nomoški kadeti“, Koračnica, svira septet.

Čitalnica. — Dopisniku „od nekod“: Pride prihodnjic. — Dop. s Kanalskega o orkljah: Pride prihodnjic. — Dop. iz Brd: Pustimo jih, saj imajo dosti. Džro, le opazujte in sporočajte. — Dop. z Bolškoga: Bolje, da o tem nič ne pišemo. — Poročevalcu iz Soče: Porabimo o svojem času in na primernem mestu. — Prijatelju na Tolminskem: Ne, tudi letos dobite vse blago iz H. t. — Dop. iz Gorice: Pustimo jih, prizanesimo jim. Iskuli so gnotnega dobička. Privoščimo jim gu, ako ga — bo kaj. Nekateri sicer že sami obžalujejo, da so se udeležili.

Verfälschte schwarze Seide. Man verbrenne ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Aechte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlässt bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide, die leicht speckig wird und bricht, brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter wenn sehr mit Farbstoff erschwert, und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Die Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofliefer.) Zürich versendet gern Muster von ihren besten Seidenstoffen an Jedermann und liefert einzelne Rollen und ganze Stücke porto- und zollfrei in die Wohnung an Private. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. (5)

Zahvala.

Za prijazno in v naši žalosti dobrodejno sočutje, katero so nam prijatelji in znanci v Tolminu skazali s tem, da so blagovolili našo ljubo hčerko, oziroma unučko

Liziko

spremiti k večnemu počitku, izrekamo jim vsem, ker ne moremo vsakemu posebej, s tem prisrčno hvalo.

V Tolminu, dne 5. sept. 1894.

Egon baron Winkler,
Berta baroninja Winkler,
starši.

Andrej baron Winkler, stari oče.
Emilija baroninja Winkler, stara mati.

SLOVO.

Ker se zaradi tesno odmerjenega časa ne morem o preselitvi na svoje novo mesto v Split osebno posloviti od vseh svojih prijateljev in znancev, kakor bi bil prav rad storil, pošiljam jim tim potom presrčen pozdrav v slovo in zagotavljam jih, da ohranim za mnogobrojne dokaze sočutja in prijateljstva, s katerimi so me osrečili pred odhodom iz Gorice, vsem največjo hvaležnost.

Split, dne 30. avgusta 1894.

Tomaž Fröhaufer

vodja č. kr. kmeljskega poskušališča
v Splitu.

Zadnji mesec

Zadnji mesec

Glavni dobitki 60.000, 10.000, 5.000 gld.

v gotovini in le 10% odbitka

srečke priporoča:

„MERCUR“, Wechselstehen-Actien-Gesellschaft Wien, Wollzeile 10.

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „Red Stearn Linie“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade Na uprašanja odgovarja točno: koncesijovan zastop

„Red Star Linie“

na DUNAJU, IV Weyringergasse 17 ali pri

JOSIP-U STRASSERJ-U

Statbureau & commercieeller Correspondent der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck

2 zlati
18 srebrnih
svetinj

9 častnih in
priznanih
diplom

Kwizde restitucijski fluid

G. in kr. priv. pralna voda za konje.

Cena steklenici 1 gld. 40 kr.

Ze 30 let v rabi v dvornih konjarnah, v večjih vojaških in zasebnih konjarnah, za okrepčanje konj pred in po večjem delu, pri zvinjenjih, pri otrpjenju žil itd. usposobi konja k izrednim uspehom.

Paziti treba na varstveno
in zaščitni iz-
rezo
Kwizde resti-
tucijski fluid.

Glavna zaloga:
FRANZ JON. KWIZDA,
k. u. k. Gsler-ung.
u. k. n. g. Hoflieferant.
Kreissapotheke
Kornenburg bei Wien.

Dobiva se
v vseh
mirodružnicah
ali
drogerijah
naše države.

**Za trgovca in
krošnjarje!**

Najboljše in naj-
cenejše kupovališče
za vse vrste: moške
in ženske nogavice,
Jägerjevo perilo,
robce itd. v tovar-
niški zalogi

Jos. Mandl, Dunaj

I. Schwertgasse 3 (bei
Wipplingerstrasse 18.)

Najtočnija razpošiljatev po že-
lezni in pošti na vse strani.

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast
pospešujoče in napenjanje odstranjujoče
ter milo raztopljajoče

domače sredstvo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr. po pošti 20 kr.
več. Na vseh delih zavoj-
nine je moja tu dodana
zakonito varovana varst-
vena znamka. Zaloga skoro
v vseh lekarnah Avstro-
Ogerske. Tam se tudi dobi:

Praško domače zdravilo

To sredstvo pospešuje prav izbornu, kakor
svedočijo mnoge skušnje, čiščenje, zrnjenje in lo-
čenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine,
v škafitijah po 35
kr. in 25 kr. po po-
šti 5 kr. več. Na vseh
delih zavoj-nine je moja
tu dodana zakonita varst-
vena znamka.

Glavna zaloga

B. Fragner Praha št. 203-104, Mala stra-
na, lekarna „pri orlu“

Postrepa razpošiljatev vsaki dan.

Namizni raki

najizborniške plemenite vrste, vsak dan na-
lovljeni in v poštinih koskih franko s povzjetjem
razpošiljani pod jamstvom,
da pridejo živi na mesto.

110 Suppen	po 2-75 gld.
80 Mittel Tafel	3-25
60 Riesen z debelima	
kleščama	4-—
40 Solo-Riesen	5-—
32 Hoch-Solo-Riesen,	
čudovite živali,	6-—

F. Schapira,

Krebse-Export in Stanislav N. 572.

Najslastnejša in najzdravejša pijača

v poletni dobi je koncentrovan

sirup Tamarindov

poseben izdelek lekarne

Cristofoletti v Gorici.

Cena steklenici 40 kr.

**Svojo veliko zalogo
olja iz oliv**

priporoča

Enrico gm. Carlo Gortan,

Via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni Pilsen

St. 1152
O. š. sv.

Natečaj.

V sežanskem šolskem okraji so takoj
namestiti ta-le učiteljska mesta definitivno
ali tudi provizorno:

1. mesto učitelja — voditelja na mešani
enorazredni ljudski šoli:

- a. v Avberu,
- b. v Devinsčini pri Proseku,
- c. v Koprivi,
- d. v Velikem dolu:

2. mesto učiteljice na dvorazrednici v
Povirji.

Prosilci naj vložijo svoje s pričevali
spremljene prošnje c. kr. okrajnemu šolskemu
svetu v Sežani.

C. kr. okrajni šolski svet

Sežana 31. avgusta 1894.

Predsednik.

Saunig in Dekleva

Nunska ulica št. 16.

Zaloga vseh vrst šivalnih strojev. Sin-
gerjev stroj stane gld. 33 — 45 tudi gld. 70
torej po blagu je kup. Prodajata tudi dvoko-
lesa, lovske puške, samokrese (revolverje),
kakor tudi vso lovsko pripravo.

NAZNANILO.

Udano podpisani dovoljujem si
slavnemu občinstvu naznanjati, da
sem odprl v Rihenbergu pri
Hmeljakih na Polju

štacuno in krčmo.

V štacuni imam bogato zalogo
jedilnega in kolonijalnega blaga,
usnja in železa, v krčmi to-
čim pa iz svojih in iz bližnjih vi-
nogradov bela in črna domača
vina.

Za obilen obisk se priporoča
udani.

V Rihenberga 1894.

Oskar Veigl der
po domače Prajs.

DIJAKI se jemljejo na stanovanje za malo
plačo pri g. L. Lodati, c. kr. slugi.
Stanuje **Riva Corno št. 17.**

6 gld. 6

Senzacijo

delajo najnovejše

originalne goldin-remontoir žepne ure iz Genfa

Te ure sv. takó krasno in elegantno izdelane, da jih celó
izvedenci ne morejo razločevati od zlatih. Krasno cilezirani po-
krovi ostanejo vselej enaki in daje se za točnost triletno
pismeno zagotovilo.

Cena za kos 6 gld.

Prave goldin zlate verižice z varnostno zapono
vrste Sport-Marquis ali Panzer-Facon za kos 1 gld 50 kr.

K vsaki uri brezplačno ohranillee.

Goldin ure so zaradi svoje točnosti v rabi skoro že pri
večini uradnikov avstro-ogerskih železnic. Dobivajo se edino le
pri osrednji zalogi

Alfred Fischer, Dunaj, t., Adlbergasse, 12.

Posiljajo se po povzetju al proti plačilu naprej.

Svari se pred ponarejenimi, ki so ceneje a nič vredne.

6 g ld. 6

Vsi stroji za poljedelstv.

Posebnosti

treba naročiti le pri trdki Ig. Heller. Stiskalnice za
seno, slamo in za nakladanje raznih vrst.
Hidravlične stiskalnice. Diferencialne vinske stiskalnice.
Nove skropilke proti peronospori, način Vermorel.
Samostojne skropilke proti peronospori v bakru z
zračno tlačilko.

Novi sadni mlini in sadne stiskalnice.

Aparati za parjenje krme, za varčno ku-
hanje, za trgatav grozdja, za sušenje sadja in zele-
njadi, za robkanje turšice: trieri, mlatilnice, rezalnice,
mlini za debelo moko itd.

Lito železo surovo ali pripravljeno k vsem
strojem po najnižjih cenah in najugodnejših pogojih.

Posilja izdelke pod jamstvom in na poskušnjo

IG. HELLER, Dunaj

2/2 Praterstrasse št. 49.

Svari se pred kupovanjem ponarejit.

Razprodajalci se iščejo.

Ustanovil l. 1767. Johan Samassa v Ljubljani

Ces. in kralj. dvorni zvonar

ALBERT SAMASSA
v Ljubljani

Harmon. in melodični glaso

z izbornu pripravo za zvonenje. Zvonove do 4
centov more zvoniti en sam mož. Čista kovina
srebrnobelo bliskoba. Močan čist glas.

Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega
brona: svečniki, lustri, svetilke, al-
tarni križi, kanonske tablice, lonci
za cvetlice itd., dalje gasilnice, pum-
pe ograje pri studencih, ventili itd.

Občne in požarne brambe debe naročila
tudi na obroke.

Ceniki brezplačno! Štiri častne medalje.
21 svetinj.

Naravno mineralne vode iz raznih
studencov.

Kemični, farmacevtski in drogerijski
izdelki najbolj čistane domače in
tuje zdravilske posebnosti.

Ribje olje, naravno in izvrstno, pri-
jetnega okusa in kemično čisto.

Ribje olje z železom ali železnim
jodom.

Najčistejšo žveplenckislo apno c. kr.
kmetijske šole v Gorici za vinarsko
rabo.

Zdravila za živino, konjski cvet,
konjski prašek, goveji prašek.
Homeopatična zdravila.

prodaja novoustanovljena lekarna

A. Gliubich v Robatišču.

Išče učenca

Martin Richter,

trgovsko vrtnarstvo in sadna drevsnica
v št. Petru pri Gorici.

Učence na stanovanje

sprejme poštena slovenska rodbina
Levičevi hiši v ulici sv. Klare, torej
blizu šol. Posebna skrb se bo obračala
na nadzorovanje otrok.

Gospodične kandidatije

iz boljših hiš dobé hrano, stanovanje in
sploh vse postrežbo v Gosposki ulici
št. 14. I. nadstropje. Natančnejši pogoji se
izvedó tamkaj.

S spoštovanjem
Jerica Cvetnić.

Vizitke, kvartle s firmo

priporoča

„Goriška tiskarna“ A. Gabršček.